

Dr. Craig Keener, Matthew, Hotuba ya 14, Mathayo 16-19

© 2024 Craig Keener na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 14 cha Mathayo 16-19.

Nadhani kwa sababu ya maoni yangu ya hapo awali kuhusu marabi kuruhusiwa kuketi, wamenipa nafasi ya kuketi kwa kikao hiki.

Sasa tumefika kwenye Mathayo sura ya 17, na tunazungumza kuhusu kugeuka sura, ambapo Yesu anafunua utukufu wake. Ametoka tu kuwaambia wanafunzi wake kwamba atakuja katika utukufu pamoja na malaika zake watakatifu, dokezo hapo kwa Zekaria kuhusu Bwana Mungu mwenyewe akija pamoja na watakatifu wake. Lakini pia Yesu alisema angewaonjesha wengine waliokuwa hai wakati huo.

Na hilo ndilo tulilo nalo katika kugeuka sura. Katika kifungu hiki kuna madokezo kadhaa kwa Musa na wakati Musa alipokuwa akipanda kwenda kupokea Torati kwenye Mlima Sinai. Yesu yuko mlimani.

Walingoja kwa siku sita wakati utukufu ulipokuwa Sinai kwa siku sita katika Kutoka 24-16. Kuna sauti inasema, msikie. Kweli, hiyo sio kawaida sana.

Lakini katika muktadha wa madokezo ya Musa, wacha nirudi kwenye Kumbukumbu la Torati sura ya 18 kwa sababu watu walikuwa wakimtarajia nabii kama Musa. Ndiyo maana mtu mmoja alijaribu kuziangusha kuta za Yerusalemu, akijaribu kumuunga mkono Yoshua au kujaribu kufanya sehemu ya Yordani pia akijaribu kumuunga mkono Yoshua. Walitaka kuwa kama Musa mpya, na walishindwa.

Lakini Yesu, aliyewalisha wale 5,000 nyikani, kwa kweli anatenda kama Musa katika njia hiyo. Vema, msikie anaweza kudokeza Kumbukumbu la Torati 18-15, ambapo Mungu anasema, Nitawainulia nabii mwingine kama Musa. Yeye ndiye mtamsikia.

Na hii inaleta mantiki katika muktadha ambapo Musa na Eliya, ambaye pia alikuwa mtu ambaye alikuwa akimvutia Musa katika baadhi ya vipengele vya huduma yake, ambapo Musa na Eliya wako pamoja na Yesu, lakini Yesu ndiye ambaye wameitwa kumsikiliza. Musa aligeuka sura na utukufu wa Mungu. Tunayo masimulizi mengine kutoka nyakati za kale, kwa kawaida hekaya za Kigiriki au wakati mwingine ngano za Kiyahudi kuhusu watu karne nyingi kabla, au watu wa kujitengenezea tu, ambao waling'aa au kama Zeus waligeuka kuwa umeme au kitu kama hicho.

Tunayo masimulizi kama hayo katika hadithi mbalimbali. Lakini akaunti ambayo wasikilizaji wote wa Mathayo, au wasikilizaji wote wa msingi wa Mathayo, kwa

vyovyote vile, wangepahamu, ilikuwa ni simulizi la Biblia la kung'aa kwa utukufu. Na hayo ndiyo maelezo ya Musa pale mlimani.

Naam, Musa aligeuzwa sura na utukufu wa Mungu. Hapa, Yesu anageuka sura, lakini Yesu anazungumza na Musa na Eliya katika mstari wa 3. Yesu ni mkuu kuliko Musa. Kwa kweli, Yesu ndiye utukufu ambao Musa aliuona.

Mathayo haiendelezi hivyo kwa ukamilifu zaidi ulio nao katika Injili ya Yohana, hata katika utangulizi, Yohana 1:14 hadi 18, yenye dokezo nyingi za Musa hapo. Lakini kwa uwazi, Yesu ni mkuu kuliko Musa katika kifungu hiki. Wanafunzi wanaona jambo hilo, kisha wanashuka.

Na katika onyesho linalofuata, tunasoma kuhusu kutoa pepo. Kwa kupendeza, wanafunzi ambao hawakuwa pamoja na Yesu mlimani walikuwa wakijaribu kutoa pepo na hawakufaulu. Ingawa Yesu alikuwa amewatuma hapo awali, walikuwa wakiponya wagonjwa na kutoa pepo.

Hapa, wanafunzi hawakuweza kuitoa. Na Yesu anawaambia kwa nini. Katika mstari wa 17, anazungumza juu yao kama wasioamini.

Mstari wa 20, kwa sababu imani yako ni ndogo sana. Sasa, hiyo haimaanishi kwamba hiyo ndiyo sababu kila mara jambo fulani lisitendeke. Ninajua mke wangu na mimi tumepitia mimba kadhaa, na ninaamini imani yetu ilikuwa na nguvu zaidi kuliko nyakati zingine ambazo tumeona miujiza.

Lakini katika kesi hii, hawakuweza kufanya hivyo kwa sababu imani yao ilikuwa ndogo. Marko anaihusisha na kutokuwa na maombi. Mathayo anaihusisha na matokeo ya moja kwa moja zaidi, labda, ya kutokuomba.

Lakini Yesu anataja kwamba ikiwa wangukuwa na imani nyingi kama mbegu ya haradali, ambayo ingehamisha milima, kama mlima ambao alikuwa ametoka tu kuwa juu yake. Suala basi sio jinsi imani yetu ilivyo kubwa, kwa sababu walipaswa kuwa na imani ya kutosha hata kuhamisha mlima, hata imani kidogo. Suala sio sana jinsi imani yetu ni kubwa.

Suala ni jinsi Mungu ambaye imani yetu iko kwake ni mkubwa. Walipaswa kutambua kwamba Mungu mwaminifu ambaye alikuwa katika huduma ya Yesu alikuwa pamoja nao kama mawakala wa Yesu, na bado hawakuwa tayari kwa hatua hii. Baadhi ya uchunguzi wa ziada kuhusu kifungu hiki.

Yesu, anapozungumza juu ya kutokuamini, anazungumza juu ya kizazi kisicho na imani na kilichopotoka. Katika hilo, anaibua lugha ya Kumbukumbu la Torati 32, mstari wa 5, tafsiri ya Kigiriki ya hiyo, ambapo kizazi cha jangwani kilikuwa kizazi

kilichopotoka na kilichopotoka, kwa kutumia lugha inayofanana sana. Hali inayofafanuliwa hapa ni sawa na kifafa.

Hata hivyo, kifafa na kuwa na roho vimetofautishwa waziwazi katika Mathayo 4:24. Katika Injili, roho zinaweza kuathiri mambo mbalimbali. Roho inaweza kuathiri mwanamke aliyeinama, ambayo si kusema hiyo ndiyo sababu pekee ya mkao mbaya, nashukuru kwa ajili yangu. Mizimu inaweza kuathiri mambo mengine.

Jeshi, mtu huyo alikuwa amezidiwa sana. Lakini katika kesi hii, roho inaweza kuathiri mfumo wa neva, na inaweza kuwa na aina sawa ya athari kama kitu kingine kinachoathiri mfumo wa neva. Kwa hivyo, haisemi kwamba kila mtu ambaye ana matatizo na mfumo wao wa neva ana pepo.

Sio kusema kwamba kila mtu ambaye ana matatizo ya kuinama ana pepo. Lakini katika kesi hizi, ndivyo ilivyokuwa. Kwa hivyo, inahitaji utambuzi wa kiroho mara kwa mara ili kujua kama kuna mwelekeo wa kiroho na vile vile mwelekeo wa kimwili wa kitu fulani.

Bila shaka, ikiwa roho inazungumza na kudai kuwa kitu fulani, basi hiyo labda inakupa fununu. Lakini katika hali hii, ilikuwa ni roho tu ndiyo iliyokuwa ikimuathiri mtu kwa njia hii, na Yesu akaitoa. Sasa, nitaruka mengi niliyo nayo hapa kwa sababu ningeendelea na kuzungumza juu ya roho na milki ya roho kama singefanya hivyo katika utangulizi wangu.

Lakini kwa kuwa nilifanya hivyo katika utangulizi wangu, nitaenda mbele hadi aya ya mwisho ya Sura ya 17, ambayo ni aya kuhusu ushuru wa hekalu. Mtu anauliza Petro, je, mwalimu wako analipa kodi ya hekalu? Wanaume wote wa Kiyahudi waliokomaa walipaswa kulipa ushuru wa nusu shekeli kwa ajili ya utunzaji wa hekalu. Hiyo haikuwa Yudea na Galilaya pekee.

Hiyo pia ilikuwa katika Diaspora, ulimwengu wa Mediterania, Mengi ya pesa hizo ziliishia kupotea, kimsingi. Hekalu lilikuwa na mapato mengi sana hivi kwamba waliendelea tu kujenga mzabibu huu wa dhahabu, na ukawa mrefu zaidi na zaidi, ukifanya matawi mengi zaidi na zaidi kila mwaka kwenye mzabibu huu wa dhahabu kupamba hekalu. Yesu anamwonyesha Petro kwamba si lazima alipe kwa sababu, kwa mfano, mkuu hatalipa kodi kwa watu wa mashambani.

Mkuu angesamehewa. Naam, Yesu ni mwana wa Mungu wa hekalu, hivyo kiufundi anapaswa kusamehewa. Lakini kwa ajili ya kutowakashfu watu, hakujali kuwakashifu au kuwakwaza viongozi wa kidini katika Sura ya 15.

Walikuwa na kiburi, lakini kwa ajili ya kutosababisha watu kujikwaa ambao hawakuhitaji kukwazwa, alisema, ni sawa, tunaweza kulipa. Kweli, tatizo ni kwamba Petro hafanyi kazi kama mvuvi. Yesu hafanyi kazi kama seremala.

Watapata wapi pesa? Yesu anasema, vema, ukienda mahali fulani, unapata samaki, na samaki wa kwanza utakayemvuta, ni kusema, utapata sarafu kinywani mwake. Yamkini sarafu ilikuwa tayari katika kinywa cha samaki hata kabla Yesu hajamwambia Petro mahali pa kuipata. Mungu ni mwenye enzi.

Mungu aliipanga mapema. Wakati fulani samaki walimeza sarafu, na tuna hadithi zingine kuhusu hilo. Lakini inashangaza hapa kwamba mkazo hauko kwenye muujiza zaidi kwani umakini ni utoaji wa Mungu kwa ajili ya kutosababisha watu kujikwaa.

Sasa, baadaye, tutasikia kuhusu kumpa Kaisari yaliyo ya Kaisari, kulipa kodi, mambo hayo yote yanapaswa kufanywa. Hata kama tunaweza kutoa hoja, vizuri, kiufundi tunapaswa kusamehewa kutoka kwa hili au lile. Tunaishi ndani ya jamii, na tunataka kuheshimu jamii kadri tuwezavyo na kufanya kazi ndani yake pale tunapoweza.

Kwa hiyo, ninasonga sasa hadi Matendo 18 hadi 22, na tena ninaangazia baadhi ya hayo, nitazingatia zaidi maelezo fulani kuliko mengine kwa sababu tayari umeona tangu mwanzo kwamba hatuzingatii sana kila kifungu au itatuchukua muda mrefu. Kwa kweli, tunaweza kwenda ndani zaidi kuliko tunavyoingia na kuingia kwenye mijadala juu ya vitenzi vya Kigiriki na kadhalika, lakini hiyo itakuwa aina tofauti kuliko hii. Mathayo 18, tuna hotuba nyingine ya Yesu.

Hii ni mojawapo ya hotuba fupi, na hii inazungumzia mahusiano katika ufalme. Sura ya 18, mistari 1 hadi 5, inahusu unyenyekevu unaohitajika ili kuingia katika ufalme, na utegemezi kwa Mungu unaohitajika kuingia. Kwa hiyo, kwa njia fulani, inazungumza kuhusu wanyenyekevu.

Lakini katika sura ya 18, mstari wa 6 hadi 10, inazungumza kuhusu kuwafanya wanyenyekevu wajikwae. Yaani kuwakashifu au kuwafanya watu wajikwae ambao ni waumini wapya au wachanga tu katika imani zao. Wanaweza kuwa na bidii, lakini hawajui mengi bado.

Ole wao wanaowakwaza. Tunahitaji kuwalea. Mstari wa 12 hadi 14, fuata kondoo waliopotea.

Ikiwa mtu atajikwaa, unamfuata. Husemi tu, vema, tutapata mtu mwingine. Na unayo hadithi kama hiyo katika Luka sura ya 15, lakini matumizi hapa ni tofauti.

Muktadha ni tofauti. Mistari ya 15 hadi 20, wakati mengine yote yanaposhindikana, wakati mwingine, ingawa unataka kuwaleta watu ndani, hilo ndilo lengo zima la muktadha, wakati mwingine nidhamu ya kanisa ni muhimu. Hutaki mtu anayezunguka kukiuka kanuni za ufalme, si kwa sababu tu, vizuri, kwa jambo moja, ni kuambukiza, lakini kwa jambo lingine, hutaki kwa sababu hutaki watu wa nje kuangalia na kusema, oh, hivyo ndivyo Wakristo wanavyoishi.

Na kisha katika mistari ya 21 hadi 35, anarudi kwenye mtazamo huu wa msamaha na kupanua hilo kwa undani sana, kama vile ulivyofanya katika maombi ya Bwana, utusamehe deni zetu kama sisi pia tunavyowasamehe wale ambao wana deni kwetu. Hii itafafanua wazo hilo kwa undani zaidi. Tukitazama sasa 18:1 hadi 5:18, 1 hadi 5, inatubidi kuwa tegemezi kama mtoto.

Unyenyekevu ulikuwa jambo ambalo marabi walisisitiza. Nilikwisha kutaja kisa cha rabi ambaye alimwacha mama yake anyanyuke chali. Rabi mwingine alikuwa na hakika kwamba alikuwa sahihi, na karibu kila mtu mwingine alikuwa na hakika kwamba alikuwa sahihi, lakini ilimbidi aombe msamaha kwa Rabban Gamalieli wa Pili, si kwa sababu Gamalieli alikuwa sahihi, bali kwa sababu tu lilikuwa jambo sahihi kufanya, kuomba msamaha, kujinyenyekeza.

Lakini watu wengi bado waliwainua marabi juu ya watu wa kawaida, na tutaona suala hilo katika Mathayo 23, ambapo hilo linapaswa kushughulikiwa kwa undani zaidi. Yesu anamkaribisha mtoto. Anatumia mtoto kama mfano.

Kwa kawaida, watu wangetumia watu mashuhuri kuwa vielelezo, lakini Yesu anatuelekeza katika mwelekeo tofauti. Aliye mkuu ni mdogo zaidi, na mada hiyo itatokea katika mafundisho yake pia. Utaona katika sura ya 20.

Kwa kuwafuata kondoo, mia moja walikuwa kundi la ukubwa wa wastani, na ikiwa mchungaji angewafuata kondoo, na unaona hili pia katika Luka sura ya 15 mchungaji angewafuata kondoo waliopotea, nini kingetokea kwa kondoo wengine wakati huo huo? Naam, mara nyingi wachungaji walikuwa wakitembea na wachungaji wengine, na makundi yao yangechanganyika pamoja. Huenda unakumbuka Luka sura ya 2, ikizungumza juu ya wachungaji wakichunga mifugo yao usiku. Wachungaji na wachungaji wengine wangetumia wakati pamoja, mara nyingi katika vilima vya Yudea, na walipohitaji kuwatenganisha wanyama wao, nyakati fulani wangeweza kufanya hivyo kwa kupiga filimbi, au kondoo walijua sauti yao.

Wangeweza tu kuwaita na kuwatenganisha na makundi mengine. Kwa hiyo, si kama anaondoka, unajua, kwenda kumtafuta kondoo aliyepotea inamaanisha kitu kibaya kitatokea kwa kondoo wengine. Hili lingeeleweka.

Tunapofikia mstari wa 15 hadi 20, nitatumia muda kidogo zaidi hapa, kwa sababu wakati mwingine imetafsiriwa vibaya na kutumiwa vibaya. Wakati yote mengine hayatafaulu, vizuri, wakati mwingine lazima uende kwa mtu huyo na kumkemea. Waonyeshe dhambi zao.

Hili si jambo tunalofanya kwa furaha. Tunaweza kukumbuka kile Paulo anasema katika Wagalatia 6:1. Ukienda kusahihisha mtu kwa kosa, fanya hivyo kwa unyenyekevu, ukikumbuka kwamba una makosa pia, ambayo sisi sote twahitaji

kusahihishwa nyakati fulani, na hekima ya Kiyahudi inakazia sana, ikijinyenyekeza kwenye masahihisho mazuri. Tunahitaji kuisikiliza, iwe ni sawa au si sahihi, tunaweza angalau kuisikiliza, na kwa kawaida, tunaweza kujifunza kutokana nayo.

Lakini katika hali hii, desturi ya Kiyahudi ya kukemea inafuatwa katika mstari wa 15. Yesu hakubaliani kila mara na utamaduni wake. Kulikuwa na hekima nyingi tayari katika utamaduni wa Kiyahudi.

Baadhi yake zilitoka moja kwa moja kutoka kwa maandiko ambayo Mungu alikuwa ameyafunua tayari. Baadhi yake yalitokana na uzoefu wa kibinadamu ambao ulikuwa tu hekima iliyofundishwa. Kwa vyovyote vile, ni desturi ya Kiyahudi ya kukemea, iliyofafanuliwa baadaye na marabi.

Inapatikana pia katika Vitabu vya Bahari ya Chumvi. Unamwendea mtu huyo kwa faragha kwanza kabla ya kuleta mtu mwingine ndani yake na kabla ya kuiweka hadharani, bila shaka. Ndiyo maana inashangaza sana kwamba Paulo katika Wagalatia 2, anasema, nilimkabili Petro hadharani mbele ya kila mtu.

Kwa kawaida ungefanya hivyo katika hali mbaya tu. Na kwa hivyo, Wagalatia 2 inazungumza juu ya hali iliyokithiri. Kwa kadiri Paulo alivyohusika, injili ilikuwa hatarini.

Petro alikuwa anajaribu kuepuka kusababisha mtu yeyote kujikwaa, lakini kwa Paulo, hili ni jambo muhimu sana. Ushirika wa meza katika misingi ya kikabila na kitamaduni ni suala la uadilifu wa injili. Lakini kwa vyovyote vile, katika hali ya kawaida, tunamkaripia mtu faraghani.

Pia husaidia kuhakikisha kuwa haufanyi tu kwa hasira. Kwa hiyo, mstari wa 15, unazungumza nao faraghani. Kisha katika mstari wa 16, wasipokusikiliza, chukua mtu pamoja nawe, labda watu wawili pamoja nawe, ili kwa vinywa vya mashahidi wawili au watatu kila neno lipate kuthibitishwa.

Sasa, baada ya Rumi kukomesha adhabu ya kifo katika Yudea, Mafarisayo walikuza msisitizo ambao ulifanya iwe hivyo, vema, Mungu hatarajii sisi kutekeleza adhabu ya kifo hata hivyo, kwa sababu walifanya iwe vigumu sana kunyonga mtu yeyote. Kumbuka nilichosema, ukiingia, unakuta mtu ameshika kisu chenye damu, amesimama juu ya mtu aliyeuawa tu, na humwoni mtu huyo, haihesabu. Na hata kwa mujibu wa Taurati, ulipaswa kuwa na mashahidi wawili au watatu kwa jambo lolote, kwa sababu watu wanaweza kutengeneza kitu ikiwa wana jambo dhidi ya mtu.

Kwa kweli, pia unayo hadithi ya Kiyahudi, hadithi ya Susanna, ambapo ulikuwa na mashahidi wawili ambao walishirikiana kusema uwongo, ili kuzunguka hilo. Na ndiyo maana ulihitaji kuwahoji mashahidi, na Mafarisayo walikazia sana hilo, ili kuhakikisha

kwamba kweli walikuwa na kisa kimoja. Naam, hapa pia, akinukuu mahitaji ya kibiblia kutoka Kumbukumbu la Torati 17 na Kumbukumbu la Torati 19, Yesu anasema, inakupasa kuwa na mashahidi, kwa sababu ikiwa utaipeleka kwenye ngazi nyingine, haiwezi kuwa neno lako tu dhidi yao.

Lazima tuwe na mtu mwingine ambaye, unajua, walikuwa wanakataa kusikiliza, walikuwa wakikataa kubadili njia zao. Na kisha katika mstari wa 17, kama bado hawasikii, unaita mbele ya kanisa, unaita mbele ya kusanyiko la waumini. Masinagogi huko nyuma, unaweza kukumbuka, yaliongezeka maradufu kama mahakama, yalikuwa vituo vya jamii.

Na kwa hiyo, watu wangeleta mambo mbele ya jumuiya ya sinagogi, na wazee wangepikia uamuzi. Vivyo hivyo, kanisa halina budi kufanya hivyo. Katika Diaspora, sheria ya Kirumi ilishughulikia makosa ya Warumi.

Lakini ikiwa lilikuwa ni kosa la Kiyahudi la mahali hapo, ikiwa lilikuwa ni kosa dhidi ya sheria ya Kiyahudi, Warumi hawakutaka kushughulikia hilo. Unaweza kukumbuka Galio akizungumza katika Matendo 18:12 na kufuatia, Galio hataki kushughulika, kama liwali mkuu wa Akaya, hataki kushughulika na mambo ambayo ni ukiukaji wa sheria ya Kiyahudi. Alisema nyinyi wenyewe shughulikia hilo.

Jumuiya za Wayahudi katika Ughaibuni, katika ulimwengu wa Waroma, zilionwa kuwa jumuiya za wageni wakaaji, iwe katika Korintho au Efeso au kitu kingine chochote. Na walipewa haki ya kushughulikia makosa ya Wayahudi kwa njia yao wenyewe. Ndiyo maana Paulo aliweza kupigwa, na kupokea viboko 39 mara tano.

Njia pekee ambayo angeweza kujiondoa katika hilo ilikuwa ni kujiondoa katika jumuiya ya Wayahudi. Lakini aliendelea kusalimu amri kwa sababu aliendelea kujinasibisha na jamii yake, jumuiya yake ya Kiyahudi. Kwa hiyo, mradi tu watu, hata katika Diaspora, mradi watu waliendelea kudumisha utambulisho wao wa Kiyahudi, walikuwa chini ya nidhamu ya Kiyahudi ndani ya jumuiya ya Wayahudi.

Kweli, kulikuwa na viwango tofauti vya nidhamu, lakini kiwango cha ukali kilikuwa kutengwa. Na wakati mwingine pamoja na kuuawa, laana. Unaweza kuona hilo katika 1 Wakorintho 5:4 na 5, ambapo Paulo anasema, nimeamua, kumkabidhi mtu huyu kwa Shetani.

Katika sura ya 6, mstari wa 1 hadi 8, kuendeleza wazo la sura ya 5, Paulo anazungumza kuhusu kushughulika na mambo haya ndani ya jumuiya yako mwenyewe. Usilete nguo zako chafu mbele ya ulimwengu. Hili ni kosa ambalo linaweza kushughulikiwa katika kanisa.

Shughulikia kanisani kwanza. 1 Timotheo 1:20, Paulo pia anazungumza juu ya kumkabidhi mtu kwa Shetani. Una vidonge vya kunyonga zamani.

Una, inaonekana, laana na kutengwa. Una hukumu dhidi ya Shetani katika Hati-kunjo za Bahari ya Chumvi. Kitabu cha Yuda kinasema usifanye hivyo.

Lakini wazo ni kwamba aina kali zaidi ya kutengwa ilikuwa kumweka mtu nje ya jamii. Baadhi ya watu wamesema, loo, hilo linapatikana tu kwa marabi wa baadaye. Na viwango vya nidhamu hupatikana tu kwa marabi wa baadaye.

Vema, inaonyesha tu hawajasoma sana vya kutosha, kwa sababu tayari imepatikana mapema kuliko Agano Jipya katika Vitabu vya Bahari ya Chumvi. Katika Hati-kunjo za Bahari ya Chumvi, pia, kulikuwa na viwango tofauti vya kutengwa. Mkali zaidi alifukuzwa kutoka kwa jamii milele.

Lakini pia walikuwa na wadogo zaidi, kama kufukuzwa kwa siku 30, na kadhalika. Vema, ukiangalia 2 Wathesalonike 3, mstari wa 11 hadi 15. Ni tofauti.

Usile pamoja na mtu huyo, lakini bado umtendee kama ndugu. Usiwatendee kama hapa, kama mtoaji ushuru na Mmataifa. Kwa hivyo, kulikuwa na viwango tofauti vya kutengwa.

Kuna viwango tofauti vya nidhamu ya kanisa leo. Sio wote ni kali kwa usawa. Vema, basi Yesu anaendelea kusema, katika mstari wa 18, nawaambia ukweli, amina, lego homini .

Chochote utakachofunga duniani kitakuwa kimefungwa mbinguni. Lo lote utakalolifungua duniani, litakuwa limefunguliwa mbinguni. Kuna mjadala kuhusu ni umbali gani tunapaswa kushinikiza nje za vitenzi hapa.

Lakini tukizibonyeza kadri tuwezavyo, na tena, huwezi kufanya hivyo kila mara kwa sababu watu hawakutumia nyakati za vitenzi jinsi tunavyofanya katika Kigiriki. Lakini kwa vyovyote vile, ukiwakandamiza kadiri wawezaavyo, Yesu anasema, chochote mtakachofunga duniani kitakuwa kimefungwa mbinguni. Chochote utakachopoteza duniani kitakuwa tayari kimefunguliwa mbinguni.

Kwa maneno mengine, unatenda kwa mamlaka ya mbinguni unapofuata taratibu hizi. Nini maana ya kufunga na kupoteza? Je, anazungumzia kufunga mapepo? Tulizungumza kuhusu hilo hapo awali katika sura ya 12, mstari wa 29. Je, anazungumza kuhusu kuwafunga pepo? Au anaongelea kuwafunga mashetani wa kibinadamu? Anazungumza kuhusu nidhamu, nidhamu ya kanisa.

Na muktadha uliotangulia ni nidhamu ya kanisa. Na kama hatukufundishwa vinginevyo, ingemaanisha nini kumfunga mtu kihalisi? Naam, ingemaanisha kuwafunga. Kuwapoteza itakuwa ni kuwaacha waende zao.

Josephus anazungumza kuhusu kufunga na kupoteza watu, na mazungumzo ya Barry kuhusu kuwafunga watu na kuwafungua watu. Kwa hivyo hapa, labda bado inazungumza juu ya nidhamu ya kanisa katika suala la kuwaadhibu watu au kuwaachilia kutoka kwa hilo. Muktadha wa mistari ya 15 hadi 20, na kwa hakika sura nzima, ni muktadha wa mahusiano.

Ikiwa ndugu yako au dada yako akikutenda dhambi, nenda ukawaonyeshe kosa lako, kati yenu tu. Ikiwa wanasikiliza, hiyo ni nzuri. Umewashinda.

Ikiwa hawasikii, chukua mtu mwingine mmoja au wawili ili kila jambo lithibitishwe kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu. Vema, halafu unakuja kwenye aya hizi. Lolote mtakalolifunga duniani, litakuwa limefungwa mbinguni.

Ikiwa wawili wenu wamekubaliana duniani katika jambo lo lote, kwa maana wanapokutana wawili au watatu, basi, ni nani wawili au watatu? Hawa wangekuwa wawili au watatu ambao wametajwa hivi punde katika muktadha uliopita, mashahidi wawili au watatu. Kwa hivyo, katika mtiririko wa muktadha, na kutokana na mwendelezo wa hayo mawili au watatu, inaonekana wazi kwamba bado anazungumzia nidhamu ya kanisa. Sasa, wale mashahidi wawili au watatu wanarudi kwenye Kumbukumbu la Torati 17, mistari wa 6 na 7. Mashahidi ndio watakuwa wa kwanza kumpiga mawe mtu huyo.

Hapa inaonekana kwamba mashahidi wanapaswa kuwa wa kwanza kuomba. Kwa hiyo wakati mwingine tunalazimika kufuata nidhamu ya kanisa. Mara moja tu, nilipokuwa mchungaji, tuliwahi kukaribia kuifanya, na hatukuishia kulazimika kuifanya.

Ni hatua ya mwisho kabisa. Katika hali hiyo, sisi wengine tuliamini kuwa ni masengenyo na kashfa. Lakini hizo ni hali kali.

Unajaribu kuziepuka, ikiwezekana, kwa kupitia taratibu hizi, kwenda kwa mtu huyo faraghani, na kuchukua wengine pamoja nawe. Na kwa sababu tu mmetofautiana haimaanishi kuwa na nidhamu ya kanisa. Lakini ikiwa ni jambo zito, basi lazima lifanyike.

Hata hivyo, kumbuka kwamba huko Korintho, ulikuwa na watu wengi wanaotenda dhambi. Paulo aliadhibu kesi zilizokithiri tu. Kwa hiyo, huna kufanya hivyo zaidi ya lazima.

Nimekuwa katika makanisa ya aina tofauti. Kusanyiko nililolichunga, watu, naamini watu wote walikuwa wakimfuata Bwana. Wote walikuwa waumini, kadiri nilivyoweza kusema.

Lakini nimekuwa mchungaji mshiriki katika baadhi ya makutaniko. Baadhi yao walichomwa moto kwa ajili ya Bwana, lakini kulikuwa na watu ambao hawakuelewa njia ya wokovu, ingawa tuliwaelezea hadi tukawaelezea wao binafsi. Kulikuwa na kutaniko moja nilipokuwa, ambapo mchungaji mkuu aliniambia, nilipokuwa nakuja, kwamba labda nusu ya watu walikuwa wakiishi maisha mapotovu.

Na hapo niliona jukumu langu zaidi kama, wow, hii ni nzuri. Ninahubiri barabarani, sasa ninapata kuifanya kanisani moja kwa moja. Lakini kwa hali yoyote, tuna aina tofauti za mipangilio.

Lakini katika mstari wa 20, Yesu anazungumza kuhusu maombi mawili au matatu. Na hiyo haimaanishi kwamba usipokuwa na mtu mwingine wa kuomba pamoja nawe, Mungu hatasikia maombi yako. Lakini tena, inazungumza juu ya wale wawili au watatu ambao ametoka kuhutubiwa, mashahidi wawili au watatu.

Lakini anasema, ambapo kuna wawili au watatu na wanaomba, basi, mimi ni katikati yao. Kulikuwa na msemu kama huo wa marabi kuhusu Shekina, kuhusu uwepo wa Mungu. Pale ambapo wawili au watatu wamekusanyika kwa ajili ya kujifunza Torati, kuna Shekinah ya Mungu, uwepo wake kati yao.

Na tulitaja hilo mapema katika kozi, kwamba hiyo ni tabia ya Mungu pekee. Baadaye marabi walimwita Makom, mahali, yule aliye kila mahali, Septuagint na Philo wanazungumza jinsi Mungu anavyojaza uumbaji wote. Na tena, hii ni mada ambayo tunayo mahali pengine katika Mathayo.

Mathayo 1:23, Imanueli, Mungu pamoja nasi. Mt 28:20 mimi nipo pamoja nanyi hata ukamilifu wa dahari. Yesu anaonyeshwa wazi hapa kama Mungu.

Naam, Yesu amekuwa akizungumza kuhusu nidhamu ya kanisa. Na Petro kwa hiyo anauliza swali, je, nisamehe mara ngapi? Saba. Na bila shaka, alifikiri huo ulikuwa ukarimu sana kwa sababu kusamehe hata mara chache kulizingatiwa kuwa ukarimu.

Na mara saba, hiyo ilikuwa ya ukarimu zaidi kuliko kawaida. Lakini Yesu alisema 70 mara saba. Hiyo haimaanishi kwamba uhesabu hadi 490 na kisha uache kusamehe.

Jambo ni kwamba, kwa kuwa Petro alisema saba, jambo kuu ni kwamba, ni zaidi ya hilo. Tunaweza kuendelea kusamehe ikiwa mtu huyo anaendelea kutubu. Ingawa waalimu wa Kiyahudi waliona kwamba kama mtu angeendelea kusema kwamba alitubu na kuendelea kufanya jambo lile lile tena, labda toba haikuwa ya kina sana.

Lakini kwa vyovyote vile, hatubebi mzigo wa kuwa waamuzi wa watu wengine. Hatuhitaji kubeba mzigo huo. Mzigo huo ni wa Mungu.

Tunaweza kuiacha. Tunaweza kusamehe watu na tunaweza kurejesha mahusiano inapowezekana. Na imenibidi kufanya hivyo mara kadhaa, nikupe mfano mmoja mapema.

Lakini ni bora zaidi. Hatupaswi kubeba mzigo huo pamoja nasi. Kwa vyovyote vile, mfalme alifanya hesabu na watumishi wake hapa katika 18:23.

Mifano nyingi za Kiyahudi zilizungumza juu ya Mungu kuwa mfalme, na hilo linapatana na akili. Lakini mfalme hapa si mfalme wa Yuda. Mazingira hapa si ya Yudea, lakini huenda ikawa ni ile ambayo Yesu anasikia kuwa anaifahamu.

Ni aina ya mazingira ambayo Wayahudi walikuwa wakiishi chini yake katika Alexandria ya karibu huko Misri. Katika kipindi cha mapema kulipokuwa na mtawala wa Ptolemaia, mtawala huyo kila mwaka angefanya hesabu pamoja na wakulima wake wa kodi, watu ambao wangeenda kumkusanyia kodi. Wangeweka pesa mbele, na kisha wangerudishiwa pesa kutoka kwa ushuru.

Kwa njia hiyo hatapoteza chochote. Lakini katika kesi hii, alipoteza kitu. Wangeweza kukusanya kodi kwa faida, lakini ni afadhali wamlipe mfalme kile kilichodaiwa.

Naam, baada ya mavuno mabaya, kama Nile haikufurika vya kutosha au ilifurika sana, basi udongo wa kawaida wenye rutuba karibu na Nile haukuzaa kiasi hicho, na mavuno mabaya, msimu mbaya wa kodi. Huenda hii isiwe Misri kwa kila sekunde, lakini hiyo inatoa mandhari ya karibu zaidi ya uwongo yake. Lakini kwa vyovyote vile, mwanamume huyu ana deni la mfalme talanta 10,000.

Sasa, kama hizi zilikuwa talanta za dhahabu, hiyo ni hyperboli kubwa. Talanta za dhahabu, hapakuwa na ufalme duniani pengine ambao ulikuwa na kiasi hicho. Inaweza kuwa talanta za fedha, ingawa.

Mapato ya kodi ya Herode Mkuu yalikuwa takriban talanta 800 kwa mwaka. Sasa, huyu ndiye Herode Mkuu, aliyetoza watu kodi nyingi na kujenga majengo mengi ya fahari, si tu katika Yerusalemu, bali kwingineko. Lakini mapato yake ya ushuru yalikuwa talanta 800 tu kwa mwaka.

Hiyo sio hata 10%. Hiyo ni 8% ya vipaji hivi 10,000. Talanta 10,000, kwa wastani wa mshahara wa wakulima, ilikuwa kama mshahara wa miaka 230,000.

Hiyo ingechukua muda mrefu kwa mkulima kupata kiasi hicho. Hata ikizingatiwa kuwa mkulima hakuhitaji kula njiani. 10,000 ilikuwa tu idadi kubwa zaidi katika Kigiriki, elfu kumi.

Hakukuwa na njia ya kusema nambari ya juu isipokuwa ungetaka kusema 10,000 za 10,000. Ni mfalme gani angemwacha mtu apate deni lake kwa kuanzia? Wakati fulani

mifano inapovunja vifungo vya uhalisia, hufanya hivyo kwa usahihi ili kueleza jambo muhimu sana. Na bila shaka, hoja hapa ni dhambi zetu kutuweka katika deni kwa Mungu asiye na mwisho.

Kwa hivyo, dhambi zetu ni za thamani isiyo na kikomo kwa sababu zinapingana na Mungu asiye na mwisho. Na hakuna njia ambayo tungeweza kulipa kwa hilo, hata kama tungekuwa na njia ya kulipia dhambi zetu. Na Mungu hana wajibu wa kutusamehe.

Mfalme anasema, kumuua yeye na familia yake ili kulipa deni. Walimu wa Kiyahudi walikataza kuuza familia ya mtu, lakini jamani, huyu si mfalme wa Kiyahudi. Hata hivyo asingejali.

Ikiwa mtu huyo angekuwa mtumwa wa bei ghali sana, labda angekuwa na thamani ya talanta moja. Hiyo ndiyo unayoweza kupata zaidi kwa kumuua mtu huyu kama mtumwa. Mara nyingi ungepata watumwa 20 kwa kila talanta.

Kwa hivyo, talanta 10,000, mfalme bado atatoka kama talanta 9,999. Familia haitapata mengi zaidi. Familia itaenda kabisa kutoa mapato kidogo kuliko mwanaume mwenyewe.

Kwa hivyo, hii sio maana ya kuwa hesabu nzuri. Kumuua hakutasaidia kulipa deni. Lakini tena, ikiwa mfalme angekuwa mzuri sana katika hesabu, hangemruhusu mtu huyo kupata talanta 10,000 mwanzoni.

Lakini inaweza kusaidia hali mbaya ya mfalme kulipiza kisasi kwa mtu huyu. Naam, mtu huyo analia katika mstari wa 26, nitakulipa kila kitu. Sawa.

Hilo hata haliwezekani. Lakini mfalme anaonyesha huruma katika mstari wa 27. Na katika utamaduni uliosisitiza heshima na aibu.

Naam, hiyo ilikuwa nzuri. Mfalme angesitawisha sifa ya rehema kwa kumsamehe mtu huyo. Lakini mtu huyu anayepokea rehema anatoka nje mara moja na kumdhulumu mmoja wa watumishi wenzake.

Mtu mwingine pia ni mtumishi wa mfalme. Mtumishi huyu mwingine ana deni la karibu milioni moja ya deni la mtumishi wa kwanza. Kwa Kiingereza, tunaweza kusema anadaiwa kama dola 20 tofauti na mamilioni ya dola.

Naam, anamkaba mtu huyo. Tunajua kutoka kwa hati za zamani za biashara kwamba wakati fulani wadai waliwasonga wale waliokuwa na deni la pesa ili kuwahimiza kulipa pesa hizo. Mtumishi wa kwanza kwa hakika anamweka mtumishi wa pili gerehani ili kumfanya alipe kiasi hiki kidogo cha fedha.

Kweli, sio tu kwamba anamfunga mtu huyo, lakini pia anamzuia mtu mwingine asiweze kufanya kazi ya kulipa deni lake kwa mfalme ambalo angeweza kuwa nalo. Na watumishi wengine hawafurahii jambo hilo. Wanasema, tazama, huyu mtumishi uliyemwonea huruma hamwonei huruma mwenzetu.

Naam, sasa huruma ya mfalme haimletei mfalme heshima tena. Sasa inaonekana kama mfalme amekuwa mdanganyifu na mjinga. Lo, nilimsamehe mtu huyu na sasa anaenda nje na kuwanyonya watu kwa njia ambazo hangefanya ikiwa ningemuza tu kama mtumwa.

Na hivyo, inaonekana mbaya kwangu. Kwa hiyo, mtumishi wake wa kwanza anaishia kwenye matatizo makubwa. Atafungwa mpaka aweze kulipa kila kitu.

Lakini bila shaka, hana njia ya kulipa. Hana zaidi ya aliyokuwa nayo hapo awali. Hakuna marafiki watamsaidia.

Ameanguka kutoka kwa upendeleo kwa mfalme na anaenda kuteswa. Na atatoka lini? Kweli, hana njia ya kupata pesa. Atateswa milele.

Bila shaka, hiyo inavunja mipaka ya uhalisia tena kwa sababu wafalme hawawezi kutesa watu milele. Lakini inatuonya kuhusu jambo lingine. Inatuonya ikiwa deni letu ni kubwa mbele za Mungu, halitalipwa kamwe.

Sasa kuna baadhi ya watu wanasema si haki. Ikiwa Mungu ni Mungu wa upendo, kwa nini awahukumu watu? Ilangalie hivi. Hatungekuwa na maisha ya kuanzia.

Kila kitu tulicho nacho ni zawadi kutoka kwa Mungu. Maisha ni zawadi kutoka kwa Mungu. Hewa tunayopumua ni zawadi kutoka kwa Mungu.

Chakula tunachokula ni zawadi kutoka kwa Mungu. Mahusiano, ambapo wao ni chanya, ni zawadi kutoka kwa Mungu. Ambapo hawako chanya, mtu fulani hafanyi jinsi Mungu alivyotuambia tutende.

Lakini kila kitu ni zawadi kutoka kwa Mungu. Na ikiwa tunakataa zawadi za Mungu, basi kutengwa naye milele ni chaguo letu. Si kwa sababu Mungu hajatuhurumia.

Si kwa sababu Mungu hajatupenda. Unaitazama Sodoma na kusema, Mungu angeweza kuihukumu Sodoma? Namaanisha, Sodoma ilikuwa mbaya sana, lakini unajua, Sodoma hata isingekuwapo kama Mungu hangemtumia Abramu kuwaokoa Loti na watu wa Sodoma. Na unajua, unatazama gharika, hukumu ya gharika.

Naam, watu hao hata wasingekuwa na uhai wa kuanzia ikiwa Mungu hangewapa uhai. Ninamaanisha, mafuriko ni kama kugeuza karama nyingi za uumbaji katika Mwanzo 1. Hata hivyo, ukichukua sehemu nyingine ya lugha hiyo, inafundisha juu ya

hukumu. Mapigo katika Misri, ambayo ufanisi wa Misri ulikuwa umetolewa kupitia Yusufu karne nyingi mapema.

Kwa hiyo, wakati wowote tunapotazama hukumu, tunahitaji kukumbuka kwamba hukumu huja tu baada ya rehema nyingi kuonyeshwa, kama katika kesi hii. Watu wanapokataa chochote wanachojua kumhusu Mungu, na watu wanapokataa sura ya Mungu katika watu wengine kwa jinsi tunavyowatendea watu wengine, basi tunastahili hukumu yake. Lakini Mungu ni mwenye rehema.

Yuko tayari kusamehe. Ana hamu ya kusamehe. Anaenda kumtafuta mwenye dhambi.

Na tukiitikia, tunapata baraka zake. Naam, msamaha hutusaidia kutupeleka kwenye kipengele kingine cha mahusiano. Tunapozungumzia talaka, ni sababu zipi za talaka katika sheria ya Mungu? Katika Marko, imesemwa kwa njia tofauti kidogo, lakini Mathayo anaifanya kuwa muhimu sana kwa mjadala kati ya Mafarisayo ambao ulikuwa unafanyika kwa usahihi katika siku za Yesu, na ambayo wasikilizaji wa Mathayo wanaweza kuwa na ujuzi zaidi kuliko hadhira ya Marko ambayo huenda ikawa watu wa Mataifa.

Yesu anawaita wanafunzi kufanya kazi kwa ajili ya maadili ya Mungu, Mathayo 19, mstari wa 4 hadi 6. Na hapa kuna kanuni ambayo tunayo, kwamba kama tu tunafanya kazi kwa ajili ya ufalme, vizuri, ufalme mara nyingi ni urejesho wa kusudi la awali la Mungu kwa wanadamu. Na kwa hivyo tunatazama nyuma kwenye uumbaji, tunaona nini kilikuwa kusudi la Mungu, ni nini kilikuwa mpango wa Mungu kwa ajili yetu, jinsi Mungu alitaka tutendee, na kadhalika. Na Yesu anaomba hilo.

Naam, Mafarisayo walikuwa wanaangalia Kumbukumbu la Torati 24:1, na walikuwa wakijadiliana kuhusu tafsiri hizo. Kati ya shule mbili za Mafarisayo, shule kuu ilikuwa ni shule ya Shammaite, ingawa huenda hawakuwa wakitawala swali hili, kwa sababu nilizotaja hapo awali. Washammai walitafsiri Kumbukumbu la Torati 24:1, inayosema kwamba mwanamume anaweza kumtaliki mke wake kwa sababu yoyote, kwa sababu yoyote ya unajisi.

Waliweka mkazo juu ya neno uchafu, na wakasema kwamba mwanamume anaweza kumwacha mkewe kwa kukosa uaminifu. Iwapo atalala na mtu asiyekuwa mume wake, au akitoka hadharani na nywele za uchi, ina maana kwamba anajaribu kutafuta mtu wa kulala naye, hata kama hawezi kufanya hivyo. Wahileli walisema kwamba mwanamume anaweza kumtaliki mke wake kwa sababu yoyote kwa sababu waliiona kuwa ni jambo lisilo safi au jambo lolote lisilo la adabu.

Waliweka mkazo juu ya neno lolote, ili mwanamume aweze kumtaliki mke wake kwa sababu yoyote, Mishneh Gittin 910, na pia alithibitisha mahali pengine katika fasihi ya mapema ya Kiyahudi. Mapokeo haya kutoka kwa shule hizi mbili za Mafarisayo

pengine yanawakilisha kwa usahihi kile shule hizi mbili zilisema katika kipindi hicho. Sio tu sifa za nasibu, lakini hizi zinaendelezwa kutoka kwa wale ambao kwa hakika walitokana na shule ya Hillel.

Lakini tafsiri hizi mbili, moja kwa wazi ilikuwa kali zaidi, moja ilikuwa mpole zaidi kwa mtu huyo, na Mafarisayo wakamwomba Yesu apime, vema, ni kundi gani la Mafarisayo unalokubaliana nalo juu ya swali hili? Yesu anakwepa wito wao kwa Kumbukumbu la Torati 24:1 kwa kuanzia, kwa kukata rufaa badala ya Mwanzo 2. Sasa, kuvutia simulizi la uumbaji halikuwa jambo la kawaida. Kuna wengine walielewa umuhimu wa jambo hilo. Vitabu vya Kukunjwa vya Bahari ya Chumvi vilitumia masimulizi ya uumbaji na kusihi hilo likataze mitala ya kifalme, yaani, wafalme kuoa wake wengi, kama Sulemani alivyofanya.

Lakini ilikuwa tayari imekatazwa katika Kumbukumbu la Torati 17, vema, walitumia Mwanzo 2 kwa hilo pia. Marabi mara nyingi waliwaweka chini wanawake kulingana na masimulizi ya Hawa. Sikubaliani na tafsiri hiyo, lakini kwa vyovyote vile, Yesu anavutia masimulizi ya uumbaji, na wangeweza kutambua kwamba hiyo ilikuwa mbinu halali ya kihemenetiki.

Hawa Mafarisayo, Yesu anasema, kinyume chake, wanafasiri Maandiko kwa njia ambayo inawakandamiza wengine isivyo haki. Unajua, baadhi ya sheria za Agano la Kale, unajua, sheria zilikuwa nzuri, ziliboresha mambo mengi, lakini sheria hazikukusudiwa kuwa bora za Mungu. Una hukumu ya kifo kwa mambo fulani, uasherati, matukano, uchawi, ukiukaji wa Sabato, na mauaji.

Haya ni aina ya mambo ambayo Mungu aliyapinga kwa wazi. Lakini kulikuwa na mambo mengine ambapo hapakuwa na hukumu ya kifo iliyoambatanishwa. Haikumaanisha kwamba Mungu hakujali mambo haya.

Sheria za kiraia zilikusudiwa kupunguza dhambi. Hawaondoi dhambi. Wanainua kiwango katika utamaduni, lakini hawawezi kukupeleka kwenye ubora wa juu zaidi.

Kwa hivyo ulikuwa na vitu kama sheria za Agano la Kale ambazo zilidhibiti talaka. Walidhibiti mitala. Usingeweza kuoa mwanamke na dada yake.

Tamaduni zingine huruhusu hilo, lakini karibu nusu ya tamaduni zinazoruhusu hilo, hufanya kazi vibaya. Dada hao wanaishia kutofautiana, jambo ambalo lilitokea kwa Raheli na Leah. Unajua, haikufanya kazi vizuri sana katika utamaduni huo.

Kwa hiyo, kulikuwa na udhibiti wa ndoa za mitala. Kulikuwa na kanuni na mlipiza kisasi cha damu, kwa hivyo haungeweza kuoa mtu bila mpangilio. Kulikuwa na mipaka juu ya hilo.

Na kulikuwa na mipaka juu ya utumwa, hasa kwa Waisraeli wenzao ambapo ulikuwa utumwa. Wangepata ardhi walipomaliza. Lakini kudhibiti dhambi si kitu sawa na kufuta dhambi.

Yesu anavutia ufaao, uumbaji bora, unaoenda zaidi ya mambo haya. Tungependa kukata rufaa kwa bora hiyo kusema kwamba utumwa ni makosa. Tungetoa wito kwa hilo bora kusema, mume na mke, unajua, kwa kuheshimiana kamili tunataka ndoa ya mke mmoja na kadhalika.

Naam, katika kisa cha talaka, Yesu alisema hilo halikuwa jambo bora kabisa la Mungu kwa ndoa hapo mwanzo. Ufalme unakusudiwa kurejesha ukamilifu wa Mungu. Na Yesu anasema kwamba Musa aliruhusu hili kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu.

Kwa maneno mengine, ilikuwa ni kibali kwa udhaifu wa kibinadamu. Naam, marabi wenyewe wakati fulani walitambua kwamba mambo katika sheria yalikuwa maafikiano kwa udhaifu wa kibinadamu. Kwa hiyo, walipaswa kuelewa alichokuwa anabishana.

Iwe walikubaliana naye au la, walipaswa kuelewa kwamba alikuwa akibishana kutoka katika Taurati, kama vile walivyokuwa wakijaribu kutoa hoja zao kutoka kwenye Taurati. Na alikuwa akibishana kutokana na maadili ya juu katika Taurati kuliko wao. Sasa, Yesu anapofanya hivyo, anaonyesha kwamba wanakandamiza watu isivyo haki.

Nilisimulia kwa ufupi kisa cha hapo awali cha yule mke aliyekuja kwa marabi na kuwasihi, tafadhali usiruhusu mume wangu anitaliki. Na wakasema, hakuna tunachoweza kufanya. Yesu anasema huo ni ugumu wa moyo, kwamba tunapaswa kufanya kazi dhidi ya usaliti usio wa haki, kwa hakika katika jambo la karibu sana na lililoahidiwa sana kama agano la ndoa, ambapo mtu ana haki ya kutarajia uaminifu, mtu ana haki katika aina hiyo ya uhusiano kutarajia kwamba hatasalitiwa.

Uaminifu unawezaje kusitawi wakati huwezi kuwa na matarajio ya aina hiyo? Katika tamaduni hiyo, mke aliyetalikiwa hakuwa na msaada wa kiuchumi. Ikiwa angeweza kupata mume mwingine, hiyo inaweza kumtunza. Lakini wanawake wengi hawakuwa na njia za kujitegemea.

Katika utamaduni huo pia, katika kesi ya talaka, watoto wengi wa ndoa walikwenda kwa mume. Kwa hiyo, mke huyu anaweza kutendewa vibaya sana, na Yesu anamtetea mtu anayetendewa isivyo haki. Na tunajua katika tamaduni nyingi, watu wanatendewa isivyo haki kwa njia mbalimbali.

Katika tamaduni za mke wangu, mara nyingi wajane huchukuliwa kwa faida, na jamaa kutoka upande wa mume wa familia hunyakua mali na kuweka mjane nje mitaani. Una aina nyingine za dhuluma kama hiyo. Na tunahitaji kuhubiri dhidi ya mambo hayo.

Tunapaswa kuhakikisha kwamba watu katika makutaniko yetu wanaelewa kwamba wanahitaji kutenda kwa haki. Na hilo linaweza hata kuwa suala la nidhamu ya kanisa, kwa sababu si kila mtu katika makanisa yetu, angalau katika tamaduni nyingi, hasa mahali ambapo ni maarufu kuwa Mkristo, kwa hakika ni Mkristo anayetenda kazi. Kwa vyovyote vile, Mathayo anafanya ubaguzi kwa upande usio na hatia.

Yesu alikuwa akiwatetea watu wasidhulumiwe isivyo haki. Hakukusudia maneno yake yageuzwe ili yatumike sawa na sheria ya Musa ilitumiwa kuwakandamiza wasio na hatia. Mathayo anazungumza na mume.

Katika Marko, imeandikwa kwa njia zote mbili, lakini Mathayo anazungumza na mume kwa sababu katika sheria ya Kiyahudi ya Palestina, kile kilichofanywa huko Yudea na Galilaya, kwa kweli ni mume pekee ndiye anayeweza talaka kisheria. Sasa, hiyo ilikuwa ni miongoni mwa Mafarisayo. Ikiwa ulikuwa na pesa za kutosha, unaweza kuzunguka.

Lakini katika hali za kawaida, mume ndiye alikuwa na haki ya talaka. Hilo ndilo jambo pekee ambalo lilishughulikiwa katika Kumbukumbu la Torati 24, kwa sababu huo ulikuwa utamaduni. Lakini Yesu anaorodhesha tofauti.

Anasema, isipokuwa kwa sababu ya kutokuwa mwaminifu, ambayo ilikuwa ni kitu ambacho mke anaweza kumfanyia mume. Hilo lilikuwa shtaka la kisheria katika ulimwengu wa kale. Baadhi ya watu wamejaribu kufupisha kusema, hii inahusu tu ndoa ya kujamiiana.

Ikiwa uliolewa na dada yako, basi hiyo ni ubaguzi, kwa sababu huko Misri, wakati mwingine kaka na dada walioa. Wagiriki waliiruhusu kwa dada yako wa kambo. Wayahudi pia hawakuruhusu.

Haiwezekani kwamba Yesu angezungumza hivyo. Pia, hakuna uwezekano mkubwa kwamba inapaswa kuwa mdogo kwa hiyo. Pornia ina maana ya kila aina ya mambo.

Inamaanisha kuwa ni katika hali nadra sana, nadra sana ambapo muktadha unabainisha hilo. Wengine wanasema, vema, ni ugunduzi wa ngono kabla ya ndoa tu baada ya ndoa kwa sababu yeye hatumii morchaea . Hatumii uzinzi.

Anatumia pornea . Lakini pornea haikuwa neno fupi kuliko morchaea . Lilikuwa neno pana zaidi kuliko morchaea .

Ilijumuisha uzinzi. Kwa uzinzi, talaka ilikuwa ya lazima. Kwa hiyo hilo lilikuwa linaenda kutokea.

Lakini talaka halali, kwa ufafanuzi, inaruhusu kuoa tena. Kwa hivyo, swali lilikuwa uhalali wa talaka. Ikiwa Yesu anasema hairuhusiwi kuachana isipokuwa kwa sababu ya kutokuwa mwaminifu kwa mwenzi, hiyo ni ubaguzi halali.

Sasa, sisemi kwamba ikiwa mwenzi si mwaminifu, huwezi kusamehe. Tuliangalia tu msamaha. Sisemi kwamba ndoa lazima ivunjike.

Hilo lilitarajiwa chini ya sheria ya Kiyahudi. Ilitarajiwa chini ya sheria ya Kirumi. Lakini kama Wakristo, tunaweza kusamehe.

Tunaweza kupenda. Lakini kuna tofauti kati ya kusamehe na kumlazimisha mtu ambaye hataki kurudi. Mtu akiondoka, hatuwezi kumlazimisha kubaki.

Kwa hivyo, baadhi ya mambo haya yatabadilika kutoka kwa utamaduni mmoja hadi mwingine jinsi yanavyofanya kazi. Lakini anafanya ubaguzi kwa chama kisicho na hatia. Lakini tena, msamaha ni wema wa Kikristo ambapo inawezekana kurejesha ndoa.

Tunataka kufanya hivyo. Kweli, wanafunzi wanasema, hey, hili sio wazo zuri. Kwa sababu tazama, ikiwa mwanaume hawezi kuachana na mkewe, labda ni bora sio kuoa kwanza.

Kwa sababu tena, kwa kawaida ndoa zilipangwa na wazazi wakati huo. Na hiyo haimaanishi kwamba watoto hawakuwa na mchango wowote wala neno lolote ndani yake, hasa mwanamume. Mwanamke, itategemea umri wake.

Ikiwa ilikuwa ndoa ya pili, bila shaka, angekuwa na mchango mwingi. Lakini wakiwa bado wachanga, kwa kawaida wazazi ndio walikuwa waendeshaji wakuu katika suala la kupanga ndoa. Na wakasema, sawa ikiwa hatuna kifungu cha kutoroka, ikiwa hatuwezi kumaliza ndoa ikiwa haifanyi kazi vizuri, ikiwa hatupendi jinsi inavyoendelea, ni bora sio kuoa.

Kwa sababu watu wengine wataishia katika hali ngumu sana. Yesu alisema, vizuri, baadhi ya watu ni bora zaidi kuliko waseja. Watu wengine ni bora wasioe.

Huenda ndivyo ilivyokuwa kwa Yesu mwenyewe. Namaanisha, huwezi kutoa hoja kwa kukaa kimya. Lakini hoja zingine kutoka kwa ukimya ni za kulazimisha zaidi kuliko zingine.

Hakika kama Yesu alikuwa ameo, kungekuwa na kutajwa kwake katika Injili. Ninamaanisha, Yohana Mbatizaji, tena, pengine mkewe haishi nyikani pamoja naye. Hilo lingekuwa jambo ambalo vyanzo vya kale vingetaja kwa kawaida.

Kwa hiyo, baadhi ya watu walikuwa single. Lakini Yesu anatumia njia ya kushtua sana kuwasilisha jambo hili. Kumbuka kwamba walimu wa Kiyahudi walizingatia kuzaa na kuzidisha amri.

Na kwa hiyo, baadhi yao walisema, vema, unajua, ikiwa mwanamume hajaoa akiwa na umri wa miaka 18 au 20, basi yeye ni kama muuaji kwa sababu yeye hazai matunda na kuzidisha sura ya Mungu. Na rabi mmoja alikuwa akifundisha juu ya hilo. Rabi mwingine akamkemea katikati yake na kusema, mnaiki wewe, hujaolewa.

Alisema siwezi kujizuia. Naupenda sana somo hili Torati. Sina muda wa kuolewa.

Lakini kwa kweli, marabi wengi hawangekubaliana na hilo. Marabi wengi walisema, sawa, kama rabi mmoja, walisema, ulipataje mafunzo mengi ya Torati? Alisema niliolewa nikiwa na umri wa miaka 16. Kwa hiyo, niliachiliwa kutoka kwa kukengeushwa mapema.

Ilifikiriwa kwamba marabi wengi walifikiri kwamba ndoa ingemkomboa mtu kutoka katika majaribu ya kingono na hivyo kutoka kwenye kukengeushwa fikira. Lakini kwa vyovyote vile, Yesu asema hivyo kwa njia ya kushtua sana. Baadhi ya watu ni bora kuwa single na yeye anatumia picha ya kuwa towashi.

Sasa katika mahakama za kifalme, matowashi wanaweza kuwa na cheo fulani cha juu, lakini watu wengi, walipofikiri juu ya matowashi, hawakuwa na maoni chanya. Na hata kwa wale walio katika mahakama za kifalme, namaanisha, hungetaka kumsema vibaya mtu fulani katika mahakama ya kifalme, lakini katika ulimwengu wa Mediterania, watu walipozungumza kuhusu matowashi, mara nyingi waliwadhihaki kama nusu wanaume. Walidharauliwa.

Na katika Uyahudi, lilikuwa jambo la kutisha. Talmud inazungumza juu ya jambo lisilofikirika kwamba mtu, kama anatahiri, anakata kwa bahati mbaya zaidi kuliko inavyopaswa. Kulingana na Kumbukumbu la Torati 23:1, towashi, mwanamume aliyehasiwa, hangeweza kuingia katika kutaniko la Israeli.

Nami nafikiri Mungu aliweka sheria hiyo ili kwamba wasiwafanye watu kuwa matowashi, jinsi ambavyo tamaduni zingine zilifanya. Hawangehasi watu. Lakini Yesu anasema, kuna watu ambao wamezaliwa matowashi.

Hiyo ni kweli. Watu huzaliwa bila chombo. Kuna watu wanafanywa matowashi na watu wengine.

Wayahudi walijua hilo katika tamaduni zingine. Walijua kuhusu hilo katika Uajemi, kwa mfano. Na wako wanaojifanya matowashi kwa ajili ya ufalme wa mbinguni.

Kweli, kama hadithi inavyoendelea, asili ilichukua hiyo halisi, niliyotaja hapo awali. Lakini hii ni hyperbole. Ni njia graphic ya kuendesha gari nyumbani uhakika.

Na hakika ilikuwa ya picha kabisa, kwa sababu kwa watu wa Kiyahudi, ilikuwa picha ya kutisha sana. Lakini hoja ni kwamba baadhi ya watu, kwa ajili ya ufalme, hukaa waseja. Yohana Mbatizaji alifanya hivyo.

Yesu alifanya hivyo. Na nadhani tunaweza kusema kwa uhakika kwamba Paulo alifanya hivyo. Baadhi ya watu wanasema, vema, hapana, lazima Paulo awe ameo ili awe mshiriki wa Sanhedrini.

Lakini kwa hakika Paulo hakuwa mshiriki wa Sanhedrini. Alikuwa kijana alipokuwa mwamini. Na andiko la Matendo 26:10, ambalo limenukuliwa kuunga mkono kuwa mshiriki wa Sanhedrini, kwamba alipiga kura lilikuwa lugha ya kitamathali ya mara kwa mara katika vyanzo vya kale, kumaanisha tu kwamba alikubali uamuzi huo.

Na pia ni mchezo wa maneno kwa sababu kupiga kura kihalisi ni kutupa kokoto. Wakati wengine walikuwa wakipiga mawe, Stefano hakutupa mawe yoyote, bali alitupa kokoto yake kwa maana ya kwamba alikuwa akiidhinisha kilichofanywa. Na Yesu anaendelea kuzungumza zaidi kuhusu familia.

Katika Mathayo 19, mstari wa 13 hadi 15, inazungumza kuhusu watoto. Vema, wanafunzi wanajaribu kuwasukuma watoto. Wazazi wanaleta watoto wao wadogo kwa Yesu ili awabariki.

Na, unajua, akibariki, vema, unajua, Isaka alimbariki Yakobo, Ibrahimu akambariki Isaka. Wazazi hawa wanataka Yesu awape baraka watoto wao. Na wanafunzi wanajaribu kuwasukuma mbali kwa sababu wanafunzi wanahusu kazi muhimu ya ufalme.

Wanafunzi wako karibu, unajua, wako njiani kuelekea Yerusalemu. Yesu anaenda kusimamisha ufalme wake. Hiyo ni muhimu.

Na wanakosa ufalme unahusu nini hasa. Ni sawa na umati wa watu waliojaribu kuwanyamazisha vipofu katika sura ya 20 na mstari wa 31 ili kuwazuia wasimfikie Yesu. Hey, Yesu ana mambo muhimu zaidi.

Yuko njiani kuelekea Yerusalemu kusimamisha ufalme. Inaangazia 2 Wafalme 4:27, ambapo Gehazi alijaribu kumsukuma mwanamke Mshunani mbali na Elisha. Lakini Elisha anasema, hapana, mwache.

Na maombi yake yanajibiwa. Naam, katika kisa hiki, wanafunzi wanajaribu kumlinda Yesu. Lakini kile ambacho ufalme wa Yesu ulikuwa unahusu si kwenda na kuwapindua Masadukayo au kuwachinja Warumi.

Kile ambacho ufalme wa Yesu ulikuwa unahusu ni kuacha kwa baadhi ya watoto, kuwabariki watoto, na kutimiza mahitaji ya vipofu ombaomba. Yesu alijali watu wadogo, alijali watu waliotengwa. Na ikiwa tunataka kuwa karibu na moyo wake, hilo ndilo tunalohitaji kujali pia.

Ikiwa ndivyo tulivyo, hiyo inakuwa rahisi sana, natumai. Ikiwa sivyo tulivyo, tunaweza kuujua moyo wake vizuri zaidi kati ya watu wa hali ya chini na waliovunjika moyo. Ataendelea kuongea zaidi kuhusu maana ya kumfuata kwa gharama ya uanafunzi.

Sio kuwa tajiri na mwenye nguvu. Ni kuwajali masikini na wanyonge. Tutazungumzia hilo katika somo linalofuata.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 14 cha Mathayo 16-19.